

*Львівський національний університет
імені Івана Франка*

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
IVAN FRANKO NATIONAL UNIVERSITY OF LVIV
GEOGRAPHY FACULTY
DEPARTMENT OF ECONOMIC AND SOCIAL GEOGRAPHY
SHEVCHENKO SCIENTIFIC SOCIETY

**HUMAN-GEOGRAPHICAL SCHOOL OF LVIV:
HISTORY, THEORY, UKRAINIAN STUDIES**

M A T E R I A L S

Ukrainian scientific conference with participation of foreign scientists
dedicated to the 70-th anniversary
of the Department of Economic and Social Geography
Ivan Franko national university of Lviv
(Lviv, 19–20 November 2015)

LVIV – 2015

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ЕКОНОМІЧНОЇ І СОЦІАЛЬНОЇ ГЕОГРАФІЇ
НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

**ЛЬВІВСЬКА СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНА ШКОЛА:
ІСТОРІЯ, ТЕОРІЯ, УКРАЇНОЗНАВЧІ СТУДІЇ**

МАТЕРІАЛИ

всеукраїнської наукової конференції з участю закордонних учених,
присвяченої 70-річчю кафедри
економічної і соціальної географії
Львівського національного університету імені Івана Франка
(м. Львів, 19–20 листопада 2015 р.)

ЛЬВІВ – 2015

УДК 911.3:378.4.096ЛНУ(06)
ББК У04(4Укр)я431
Л 89

Редакційна колегія: д-р геогр. наук, проф. О. Шаблій (відп. ред.); канд. геогр. наук, доц. О. Вісьтак (відп. секр.); канд. геогр. наук, доц. В. Біланюк; канд. геогр. наук, доц. М. Білецький; канд. екон. наук, доц. Ю. Занько; д-р геогр. наук, проф. О. Заставецька; д-р геогр. наук, проф. С. Іщук; канд. екон. наук, проф. Є. Качан; д-р геогр. наук, проф. Н. Коцан; д-р екон. наук, ст. наук. співроб. В. Кравців; канд. геогр. наук, доц. А. Кузишин; д-р геогр. наук, проф. Р. Лозинський; д-р екон. наук, проф. М. Мальська; д-р екон. наук, проф. М. Мальський; д-р екон. наук, проф. Я. Олійник; д-р геогр. наук, проф. М. Пістун; д-р геогр. наук, проф. І. Ровенчак; д-р геогр. наук, проф. В. Руденко; д-р екон. наук, проф. У. Садова; д-р геогр. наук, проф. О. Топчієв; д-р екон. наук, проф. А. Шевчук.

*Рекомендовано Вченою радою географічного факультету
Львівського національного університету імені Івана Франка
Протокол № 7 від 21 жовтня 2015 р.*

Л 89 **Львівська суспільно-географічна школа : історія, теорія, українознавчі студії :** матеріали Всеукраїнської наукової конференції з участю закордонних учених, присвяченої 70-річчю кафедри економічної і соціальної географії Львівського національного університету імені Івана Франка (м. Львів, 19–20 листопада 2015 р.) / [відп. ред. : проф. О. І. Шаблій]. — Львів : Львівський національний університет імені Івана Франка, 2015. — 484 с.
ISBN 978-966-397-273-2.

У матеріалах конференції подані статті з широкого спектру теоретичних, методологічних та методичних проблем суспільної географії, розвитку суспільної географії в інформаційну епоху, проблем географії України та географічного українознавства, становлення нових напрямків суспільно-географічних пошуків (геософія, геоглобалістика, геотуризм тощо). Автори збірника — науковці України, Польщі, Німеччини, Канади, Австрії та Франції.

Для науковців, докторантів, аспірантів, викладачів вищих навчальних закладів, студентів, учителів та осіб, які цікавляться проблемами суспільно-географічної науки.

**УДК 911.3:378.4.096ЛНУ(06)
ББК У04(4Укр)я431**

Тексти подано в авторській редакції, мовою оригіналу. Автори несуть повну відповідальність за зміст статей, а також добір, точність наведених фактів, цитат, власних імен та інших відомостей.

Думка авторів статей може не збігатися з думкою організаторів наукової конференції.

Адреса редакційної колегії:

Львівський національний університет імені Івана Франка,
кафедра економічної і соціальної географії.
вул. Дорошенка, 41, м. Львів, 79000.
Тел.: +38 032 239 45 73.
E-mail: kafedra.lviv@gmail.com, lvivhumgeo@ukr.net.

7. Статистичний щорічник України за 2013 рік / за ред. О. Г. Осауленка. – К. :Державна служба статистики України, 2014. – 533 с.
8. Стратегія сталого розвитку “Україна-2020”, схвалена Указом Президента України від 12.01.2015 № 5/2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>

УДК 911.3:330.341.1(477.83)

Любов Котик

НОВІТНІ ФОРМИ ПОЄДНАННЯ ПІДПРИЄМСТВ НА ТЕРИТОРІЇ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ: СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ ГОСПОДАРСЬКОГО КОМПЛЕКСУ РЕГІОНУ

Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів,
kotykluba@gmail.com

Human-geographical aspects the functioning (industrial affiliation, territorial concentration of the parent and the affiliate networks, market entry on the region, role in the economic sector, the current state of activity, focus on use of resources and resolve regional problems of development) of new forms the combination enterprises on the territory of Lviv region are analyzed. The functioning of corporations, associations, holding companies, trusts, consortia formation of new regional centers of economic activity (clusters, areas of new industrialization) is paid attention. Determined that the majority of parent companies located outside the region, and its territory is considered as a source of cheap resources (natural resources of labor) in its development. It was noted that most of the newest forms of combination of enterprises operating in the Lviv region in the sphere of trade, restaurants, hospitality, food. Proved that the future transformation of the region associated with the launch of a new functioning of centers of industrialization and the establishment of effective functioning of clusters.

Ключові слова: *новітні форми поєднання підприємств, трансформація господарського комплексу, суспільно-географічні аспекти, консорціум, асоціація, трест, холдинг, фінансово-промислова група, пул, концерн, кластер, індустріальний парк.*

Key words: *new forms of combination of enterprises, human-geographical aspects, transformation of economic complex, consortium, association, trust, holding, financial and industrial group, pool, group, cluster, industrial park.*

В умовах трансформації господарського комплексу Львівської області на особливу увагу дослідження заслуговують суспільно-географічні аспекти функціонування новітніх форм поєднання підприємств. Останні є виразником напряму трансформаційних процесів у господарському комплексі регіону, їхньої динаміки, інтенсивності, глибини; характеризують відкритість господарства Львівської області для здійснення інноваційно-інвестиційної діяльності; впливають на формування інвестиційної привабливості та інноваційно-інвестиційного клімату регіону, конкурентоспроможності регіону на загальнодержавному та глобальному рівнях, сприяють вирішенню нагальних регіональних проблем (безробіття, незбалансованість господарства, поляризація розвитку, депресивність та відсталість розвитку окремих районів області, тощо).

Проблеми становлення та функціонування новітніх форм поєднання підприємств у руслі трансформації господарського комплексу України досліджували Г. Балабанов, В. Нагірна, О. Нижник [20], О. Гладкий [1], С. Дорогунцов [16], В. Захарченко [7], С. Єрохін [6], У. Садова [17], Д. Стеченко [19], О. Шаблій [23], А. Шевчук [24], І. Школа [21], С. Щеглюк [25] та інші. Вони розробили та уклали теорію вивчення новітніх форм поєднання підприємств [1, 6, 7, 19, 25], здійснили аналіз їхнього впливу на перебіг трансформаційних процесів на загальнодержавному та регіональному рівнях [19, 20, 24, 25], наголосили на визначній ролі новітніх форм поєднання підприємств у здійсненні демографічної, соціальної, економічної політики в Україні [7, 15, 17, 19, 21, 24, 25].

Фактологічною основою дослідження функціонування новітніх форм поєднання підприємств на території Львівської області є статистичні дані Головного управління статистики Львівської області на предмет розвитку економіки регіону, аналітичні записки виконані працівниками сектору економіки обласної та міських рад, напрацювання вчених Інституту регіональних досліджень НАН України (м. Львів), нормативні акти, що регулюють бізнес-діяльність на території регіону.

На створення та функціонування новітніх форм поєднання підприємств впливають різноманітні чинники: географічне положення (прикордонне положення Львівської області та периферійне — відносно центрів інтенсивного економічного життя держави й концентрації основного капіталу) (рис. 1); природно-ресурсний, працересурсний, споживчий потенціали; розвиток ринкової та комунікаційної інфраструктур; сформований інноваційно-інвестиційний клімат території; економічна привабливість регіону та можливість формування економічних брендів тощо.

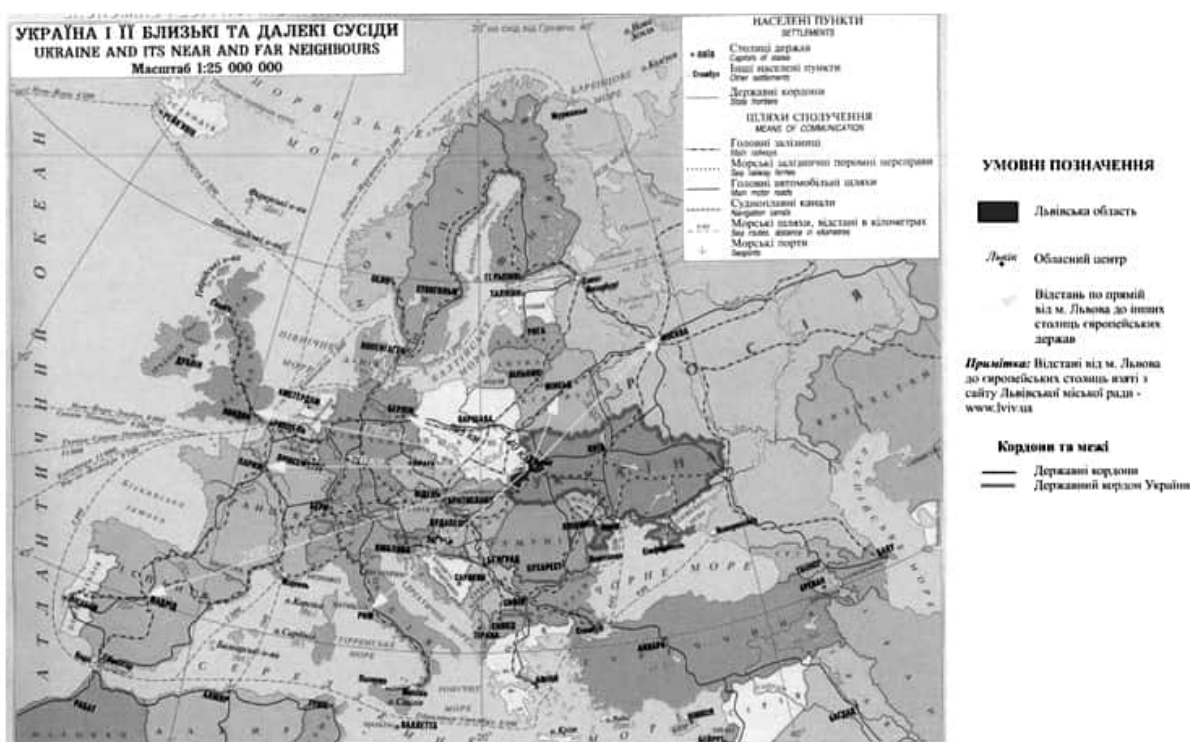

Рис. 1. Географічне положення Львівської області.

Станом на 01.01. 2014 р. на Львівщині зареєстровано 18 762 підприємств [5, с. 16], що складає 22,7% усіх суб'єктів господарювання, які внесені до реєстру суб'єктів господарювання на території області. Більшість підприємств мають статус юридичної особи — 90%. Частка підприємств без статусу юридичної особи у структурі господарства Львівської області незначна — не перевищує 10%. За організаційно-правовими формами господарювання переважають приватні підприємства (55,4%), товариства з обмеженою відповідальністю (27,8%), філії (4,8%) тощо.

У 2013 р. на підприємствах Львівської області працевлаштовано 74,5% усіх зайнятих працівників області та 85,8% усіх найманих працівників [5, с. 16]. Підприємства забезпечили 90,9% загального обсягу реалізованої продукції області на суму 131 081,6 млн грн. Позитивом є зростання показника рентабельності операційної діяльності підприємств Львівщини, який у 2013 р. склав 5,5% та був у 1,7 раз вищий від показника 2010 р (3,2%).

IV. НОВІ ГАЛУЗИ СУСПІЛЬНОЇ ГЕОГРАФІЇ НА ПЕРЕТИНІ НАУК

Найбільша кількість підприємств функціонувало (2013 р.) у сфері оптової та роздрібно торгівлі й ремонті автотранспортних засобів (28,2% загальної кількості підприємств області), промисловості (15,2%), операцій з нерухомим майном (10,0%), будівництві (9,6), сільському, лісовому та рибному господарстві (7,1%) тощо [5, с. 31]. Водночас найбільша кількість зайнятих працівників була у сфері промисловості (37,1% усіх зайнятих), транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності (19,8%), оптової та роздрібно торгівлі, ремонті автотранспортних засобів (14,2%), будівництві (5,6%), діяльності з адміністративного та допоміжного обслуговування (4,1%), сільському, лісовому та рибному господарстві (3,8%).

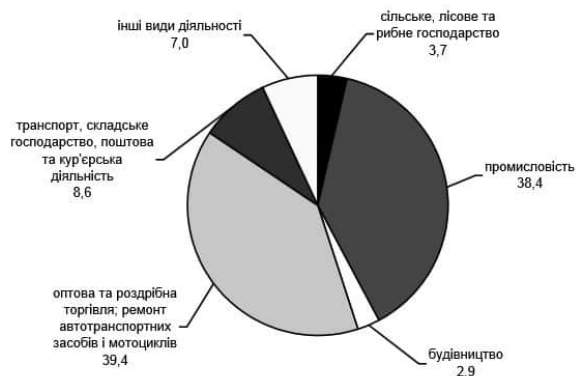

Рис. 2. Розподіл обсягу реалізованої продукції підприємствами Львівської області за видами економічної діяльності, 2013 р., %.

Соціально-економічна криза та падіння добробуту населення не сприяли зростанню обсягу реалізованої продукції підприємствами області, де провідну роль відіграють підприємства оптової та роздрібно торгівлі (рис. 2).

У територіальному розрізі найбільша кількість підприємств зареєстрована та здійснює господарську діяльність у центрах активної трансформації господарського комплексу Львівської області: обласному центрі — м. Львові (136 підприємств на 10 тис осіб), економічно привабливому — Пустомитівському районі (90), центрах розвитку туризму та рекреації — м. Трускавець (136), м. Моршин (98), центрах розвитку паливно-енергетичного комплексу — м. Дрогобич (66), м. Борислав (72) (рис. 3).

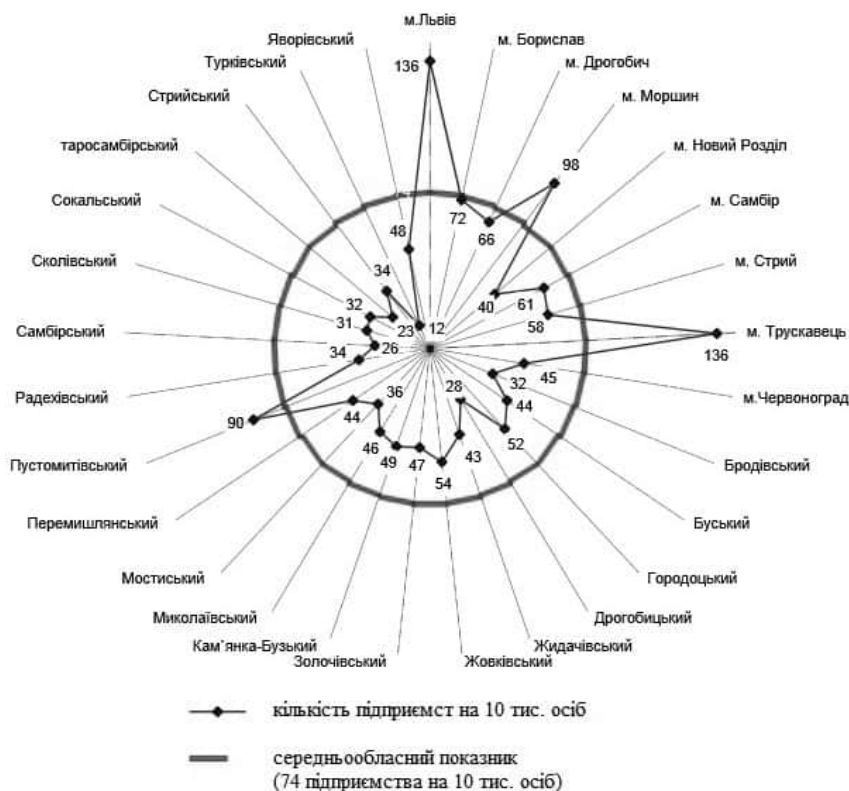

Рис. 3. Розподіл підприємств за адміністративними одиницями Львівської області, 2013.

МАТЕРІАЛИ КОНФЕРЕНЦІЇ

З-поміж новітніх форм поєднання підприємств, що започаткували діяльність та функціонують на території Львівської області варто назвати: холдинг, асоціація, консорціум, пул, трест, концерн, фінансово-промислова група, кластер, індустріальний парк, вільна економічна зона. Їхня коротка характеристика подана в таблиці 1.

Таблиця 1

Характеристика новітніх форм поєднання підприємств

Форма поєднання	Суб'єкти поєднання	Принципи поєднання	Мета поєднання
1	2	3	4
Холдинг	Підприємства, якими володіє одна організація (холдинг)	Перебувають у повній власності головного підприємства (холдингу)	Контроль дочірніх підприємств та отримання прибутку від їхнього функціонування; вироблення єдиної тактики й стратегії діяльності суб'єктів поєднання у глобальному масштабі; фінансування капіталовкладень у розробку нової продукції
Асоціація	Різні фінансово незалежні підприємства; вступ та вихід із поєднання (асоціації) здійснюється без згоди інших учасників	Договірне об'єднання; збереження повної господарської самостійності	Спільне виконання господарських, наукових, культурних, управлінських та інших функцій; захист і відстоювання власних бізнес-інтересів; популяризація діяльності
Консорціум	Різні фінансово та юридично незалежні підприємства (переважно поєднання великих промислових та банківських суб'єктів господарювання)	Збереження повної господарської самостійності; підпорядкування спільно обраному виконавчому органу у сегменті реалізації цілей консорціуму	Здійснення значних бізнес-проектів за рахунок об'єднання фінансових, наукових, технічних, виробничих ресурсів
Пул	Різні фінансово та юридично незалежні підприємства	Тимчасове поєднання підприємств; збереження повної господарської самостійності; прибуток, що отримується в період поєднання розподіляються згідно наперед встановлених квот	Координація діяльності суб'єктів поєднання; забезпечення фінансової надійності діяльності; поширення інформації про функціонування суб'єктів поєднання та проведення рекламної компанії в їхніх інтересах
Трест	Різні фінансово та юридично незалежні підприємства (переважно однієї або суміжних галузей господарства)	Усі суб'єкти поєднання об'єднуються, учасники втрачають свою юридичну і господарську самостійність; фінансові та юридичні питання координує головне підприємство	Підвищення ефективності діяльності суб'єктів поєднання шляхом їхнього злиття; підвищення конкурентоздатності та інвестиційної привабливості

IV. НОВІ ГАЛУЗІ СУСПІЛЬНОЇ ГЕОГРАФІЇ НА ПЕРЕТИНІ НАУК

Закінчення табл. 1

1	2	3	4
Концерн	Фінансово та юридично незалежні підприємства однієї або кількох суміжних галузей господарства	Учасники об'єднання залишаються юридично самостійними одиницями; делегують поєднанню (концерну) виконання деяких своїх функцій (фінансових, зовнішньоекономічних, інвестиційних) централізація реалізації яких дає додатковий економічний ефект	Централізація функцій науково-технічного і виробничого співробітництва, інвестиційної та зовнішньоекономічної діяльності
Фінансово-промислова група	Різні фінансово та юридично незалежні підприємства, що функціонують як основне і дочірні товариства	Повне або часткове об'єднання ресурсів учасників поєднання; обов'язкова наявність у поєднанні підприємств промисловості чи сфери послуг та банківських чи інших фінансово-кредитних організацій	Технологічна та економічна інтеграція; реалізація інвестиційних та інших проектів, які спрямовані на зростання прибутковості; розширення ринків товарів і послуг; створення нових робочих місць; перерозподіл наявного капіталу
Кластер	Різні фінансово та юридично незалежні підприємства, що переважно належать до одної або суміжних галузей / секторів господарства; органи влади; фінансові інституції	Збереження повної господарської самостійності; відносна територіальна близькість розташування суб'єктів поєднання; підтримка діяльності суб'єктів поєднання з боку державної / місцевої влади	Підтримка підприємницьких ініціатив; реалізація потенціалу території у межах якої створений кластер; вирішення соціально-економічних проблем; підвищення інвестиційної привабливості території створення кластеру; підвищення конкурентоспроможності секторів / галузей господарства

Укладено на основі: [6, 7, 9, 19, 25].

Загальна кількість новітніх форм поєднання підприємств у господарському комплексі Львівської області незначна (0,7% загальної кількості підприємств) проте їхня вага та вплив на трансформаційні процеси в регіоні суттєві. Наприклад, на території Львівщини здійснюють діяльність ряд холдингів, які, переважно, створені за межами регіону (м. Київ), але орієнтуються на використання природно- та працересурсного потенціалів області та задоволення споживчих потреб населення (див. табл. 2).

Активно функціонують на території області асоціації (149 одиниць на 01.01.2014 р.): відстоюють бізнес-інтереси суб'єктів поєднань, пропагують їхні бізнес-ідеї, популяризують діяльність, стимулюють трансформаційні перетворення господарства області. Наприклад, з метою розвитку туристичної сфери на Львівщині організовано 19 асоціацій; популяризації ідей малого і середнього підприємництва на обласному та регіональному рівнях — 22, просування на зовнішніх ринках конкурентоспроможної продукції львівських товаровиробників та надавачів послуг — 5 [8]. Діяльність асоціацій охоплює усі сфери господарювання області. Більшість асоціацій, що здійснюють діяльність на Львівщині, територіально зареєстровані у м. Львові (43% усіх функціонуючих у межах області (2014)), м. Києві (24%), містах обласного підпорядкування (18%), інших населених пунктах області (15%). У зв'язку з сучасною соціально-економічною кризою ефективність діяльності асоціацій суттєво знизилася:

МАТЕРІАЛИ КОНФЕРЕНЦІЇ

2/3 асоціацій існують виключно де-юре та не провадять активного функціонування. Між діючими об'єднаннями відсутні довготривалі функціональні зв'язки та зв'язки безпосереднього характеру, що суттєво гальмує розв'язання локальних/регіональних соціально-економічних проблем. На сьогодні вимагають посилення та переосмислення й горизонтальні зв'язки, особливо на локальному рівні, наприклад, між асоціаціями розвитку Яворівського району ("Асоціація фермерів Яворівського району", "Асоціація роботодавців Яворівщини", тощо) з метою ефективного використання прикордонного та вигідного транспортно-географічного положення району, подолання проблеми безробіття та формування нових осередків підприємницької діяльності; між асоціаціями Сколівського району ("Асоціація регіонального розвитку Сколівщини", "Асоціація Курорт Сколівський", "Асоціація Ради Львівщини", "Асоціація Курорт Славське") з метою збалансованого розвитку господарства району, загалом, та туризму й рекреації, зокрема і т.д.

Таблиця 2

Діяльність холдингів на території Львівської області

Назва холдингу	Місце створення холдингу	Сфера господарства у якій працює холдинг	Діяльність на території Львівської області
Метал-Холдинг	м. Київ	Торгівля (металопрокат)	Філія "Метал-Холдинг-Львів" (м. Львів); реалізація металопрокату
Український автомобільний холдинг	м. Київ	Торгівля (автомобілі, автозапчастини);	"Львівська філія Українського автомобільного холдингу" (м. Львів); продаж автомобілів, автозапчастин; надання автосервісних послуг
Дакор Агро Холдинг	м. Київ	Сільське господарство (вирощування цукрового буряка, виробництво цукру)	"Золочівський цукрозавод" (м. Золочів) входить до складу холдингу
Пакко Холдинг	м. Київ	Торгівля (продовольчі і непродовольчі товари)	Функціонування мережі супермаркетів "Вопак" (м. Львів, м. Стрий, м. Новий Розділ тощо)
Агрохолдинг Оліяр	м. Київ	Сільське господарство (вирощування зернових, олійножирових, кормових культур); харчова промисловість (виробництво олії та майонезу під ТМ "Майола")	Золочівський, Ходорівський, Жидачівський Миколаївський райони Львівської області (розвиток рослинництва); м. Ходорів (виробничі потужності – елеваторний комплекс)
Холдинг емоцій "ІФест"	м. Львів	Ресторанне господарство	м. Львів (19 креативних рестораних закладів)

Укладено на основі: [8, 13].

Здійснюють діяльність на території Львівської області консорціуми (табл. 3). Більшість консорціумів (як місцевих так і всеукраїнських ("Укргідроенергобуд", "Консорціум університетів прикордоння")) мають чітко окреслену сферу функціонування, територіально їхня діяльність пов'язана або з м. Львовом, або з місцями розташування стратегічно важливих підприємств/ресурсів (м. Городок, м. Стрий, м. Трускавець, м. Мостиська). Консорціуми слабо взаємодіють між собою (переважають епізодичні, опосередковані, функціональні зв'язки), що призводить до гальмування обласного соціально-економічного розвитку. На ринок області з 2010 р. виходять консорціуми загальносвітового масштабу: "Chevron" (США; видобуток вуглеводнів; переможець конкурсу (2012) на розробку Олеської ділянки), "PTV AG — VCDB GmbH" (Німеччина; стратегічна адаптація та розвиток транспортних мереж; проектування транспортної мережі м. Львова).

Трести присутні у структурі господарського комплексу Львівської області з середини ХХ ст.: 1940 р. організація тресту "Львіввуглерозвідка" з метою проведення планомірних геолого-розвідувальних робіт. У період трансформації господарства області виокремилися в

IV. НОВІ ГАЛУЗІ СУСПІЛЬНОЇ ГЕОГРАФІЇ НА ПЕРЕТИНІ НАУК

окремі структурні одиниці та незалежні суб'єкти господарювання “Укрзахіддуглебудтрест” (м. Червоноград), “Трест зеленого господарства” (м. Львів), “Будівельно-монтажний трест Львівської залізниці” (м. Львів) і т.д. Більшість трестів Львівщини збиткові та потребують грамотної реструктуризації, пошуку нових ринків надання послуг та збуту готової продукції, модернізації виробництва, впровадження засад ефективного менеджменту. Ці проблеми можна вирішити за рахунок впровадження засад реіндустріалізації на місцях.

Таблиця 3

Діяльність консорціумів на території Львівської області

Назва консорціуму	Місце реєстрації	Сфера господарства у якій працює консорціум	Примітка
Концесійні транспортні магістралі	смт Шкло, Яворівський р-н	Будівництво	Дата заснування — 1999 р.; 2008 р. порушено справу про банкрутство; кількість працівників — 13 осіб
Агентство Економічної Безпеки	м. Львів	Консультаційні послуги, інформаційно-аналітичне забезпечення, охорона	Філії: м. Луцьк, м. Умань; м. Городок, м. Стрий, м. Трускавець (Львівська область); член “International Police Association”; об'єднує компанії: ЗАТ “Агентство економічної безпеки”, ІПП “Системи і технології охорони і спостереження”, асоціація “Безпека підприємництва і особи”, підприємство “Торговельно-промислова компанія “Ранкен””, журнал “Бізнес і Безпека”; з 01.09.2008 р. здійснює охорону 245-кілометрової ділянки транзитного магістрального продуктопровода, що проходить по території Львівської і Закарпатської областей і по якому транспортуються легкі фракції переробки нафти
Інком	м. Львові	Розробка програмного забезпечення, ІТ-аутсорсинг, ІТ-консалтинг	Філія Всеукраїнського консорціуму “ЕДАІТ” (м. Київ); спеціалізується на розробці та впровадженні у виробничі процеси інформаційних технологій
Вихор	м. Львів	Інвестиційна діяльність, операції з фондovими цінностями	Дата заснування — 2006 р.; тип консорціуму — інвестиційний консорціум
Західно-Український консорціум	м. Львів	Торгівля імпортною металопродукцією	Дата заснування — 1999 р.; представництва: м. Київ, м. Черкаси, м. Дніпропетровськ, м. Керч, м. Харків, м. Донецьк; співпрацює з: “Маріупольський металургійний комбінат”, “U. S. Steel Kosice” (Словаччина), “Rasselstein GmbH ein Unternehmen von ThyssenKrupp Steel” (Німеччина), “АрселорМиттал Темиртау” (Казахстан)

Укладено на основі: [8, 13].

Концерни на території Львівської області представлені функціонуванням: ПАТ “Концерн Хлібопром” (“Львівський хлібзавод №1”, “Львівський хлібзавод №5”, “Цех кондитерських виробів”, “Самбірський хлібокомбінат”, “Явірлин”); АТ “Концерн Електрон” (Телевізійний завод “Електрон”, завод “Полімер-Електрон”, Завод телевізійної техніки “Електрон”, Фінансово-лізингова компанія “Електрон-Лізинг”, ТЗОВ “Завод “Електропобутприлад”, Науково-виробниче об'єднання “Карат”) тощо. Концерни сфери харчової промисловості активно працюють, між ними існують тісні структурні та функціональні зв'язки; концерни сфери машинобудування, хімічної промисловості перебувають у стадії рецесії. Їхній потенціал (працресурсний, інженерної-комунікаційної інфраструктури, наявність вільних територій) доцільно використовувати для розвитку осередків нової індустріалізації (“Інду-

МАТЕРІАЛИ КОНФЕРЕНЦІЇ

стріальний парк “Рясне-2” (м. Львів), Яворівський індустріальний парк, Новороздільський індустріальний парк: створення парків передбачено програми транскордонного співробітництва Польща-Білорусь-Україна 2007—2013) та здійснення процесу реіндустріалізації господарства регіону.

Позитивом є започаткування на території області (1990) діяльності фінансово-промислової групи “Росан”, яка працює у сегменті логістичних послуг та об’єднує десять підприємств різного спрямування (поштовий оператор “Росан”, компанія з управління активами “Росан-Капітал”, інвестиційна компанія “Росан-Інвест”, митно-ліцензійний оператор “Росан-Глобал”, служба кур’єрської доставки “Міст Експрес”, туристична компанія “Міст тур”). Центральний офіс ФПГ розташований у м. Львові, у 40 містах України та 7 державах (США, Канада, Греція, Польща, Італія, Іспанія, Німеччина) відкриті філії компанії.

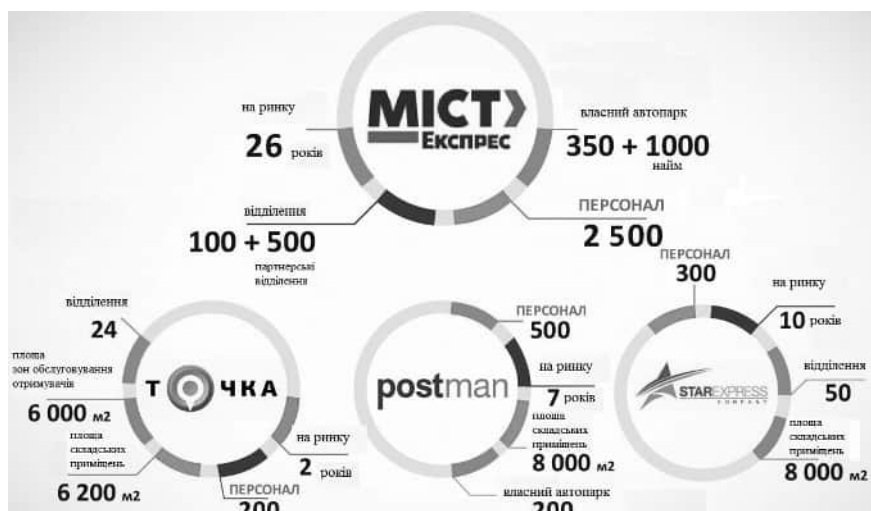

Рис. 4. Потужності підприємства “Міст Експрес”.

У 2015 р. підприємство “Міст Експрес” придбало три регіональні компанії кур’єрської доставки (“Postman”, “Starexpress”, “Точка”), які суттєво підсилили його роль на ринку логістичних послуг України (рис. 4). Водночас занепокоєння викликає переїзд центрального офісу компанії у м. Київ (2015).

Зрушення у структурній трансформації господарського комплексу Львівської області пов’язані з діяльністю кластерів: кластер ІТ (м. Львів, 2010 р., на основі ресурсів компаній “SoftServe Inc.”, “ELEKS Software”, “N-IX” та “Symphony Solutions” (табл. 4)); кластер деревообробки та меблевого виробництва (Львівська область, 2010 р., ресурси компаній “Світанок”, “Бук-Холдинг”, “Уніплит”, “Львівський меблевий комбінат”); туристичний кластер (м. Львів, туристичні компанії, готельні заклади, заклади ресторанного господарства).

Таблиця 4

Партнери кластеру інформаційних технологій та бізнес-послуг (м. Львів)

Назва партнера	Держава, місто розташування	Вид діяльності у кластері
1	2	3
Східний Кластер ІКС (Wschodni Klaster ICT, Eastern ICT Cluster)	Польща, м. Люблін	організація-об’єднання академічних установ і компаній, що працюють у сфері малого та середнього бізнесу в регіоні для отримання конкурентних переваг і розвитку інноваційного бізнесу
Кластер БП (BPO Cluster)	Польща, м. Катовіце	об’єднання підприємств, що працюють в сфері послуг, в тому числі: компанії, що працюють в сфері бухгалтерії, фірми з консультацій в податкових питаннях, компанії з підбору персоналу, підприємства ІТ сфери та ін.

IV. НОВІ ГАЛУЗИ СУСПІЛЬНОЇ ГЕОГРАФІЇ НА ПЕРЕТИНІ НАУК

Закінчення табл. 4

1	2	3
Асоціація "IT Україна"	Україна, м. Київ	консолідація зусиль по просуванню на зовнішніх ринках конкурентоспроможної продукції українських компаній, злиття наукового і виробничого потенціалу України для створення програмного забезпечення, яке відповідає міжнародним стандартам
uSupport	—	веб-каталог, створений для того, щоб упорядкувати найбільш точну інформацію про IT потенціал України в сфері експортно орієнтованих послуг. Мета проекту — налагодження діалогу із замовниками із закордону та надання інформації про кваліфікованих і надійних партнерів в Україні
Remit		аутстафінгова та аутсорсингова компанія, що займається розробкою програмного забезпечення та сфокусована на співпрацю з європейськими та американськими замовниками та партнерами; має досвід у розробці високотехнологічних проектів, зокрема, в банківській галузі (включаючи он-лайн платежі), систем безпеки електронної пошти та веб, систем документообігу, систем video-on-demand

Укладено на основі: [14].

Актуальним є розширення сфери діяльності туристичного кластеру м. Львова до меж усієї області оскільки на її території через поживлення туристичної діяльності формуються нові центри (полюси росту) господарського комплексу (табл. 5).

Таблиця 5

Нові туристичні центри (полюси росту господарського комплексу) Львівської області

Туристичний центр	Рік започаткування діяльності	Вид туризму, що розвивається	Господарські одиниці, що надають туристичні послуги
1	2	3	4
с. Плав'є (Сколівський район)	2006	Гірський, рекреаційно-оздоровчий, спортивний	Гірськолижний комплекс "Плаї" (два витяги протяжністю 400 м.; готель "Плаї" (42 двомісні номери); ресторан "Полонина"; ресторан "Плаї"; бістро "Верховина"; бістро "На схилі"; спа-центр "Шафран"; лижна школа "Плаї"; музей Бойківської та Гуцульської культур; церква святого Архистратига Михаїла)
с. Розгірче (Стрийський район)	2005	Рекреаційно-оздоровчий, екотуризм, агротуризм	Відпочинковий комплекс "Цісарське урочище" (3 озера (послуги з риболовлі); 2 будинки (на 14 місць кожний); 5 дерев'яних одноповерхових котеджів (на 3 місця); дерев'яний двоповерховий котедж (на 6 місць); ресторан "Колиба"); Фермерське господарство "Розгірче" (страусина ферма, розведення буйволів, кінне господарство (коні породи "Гуцули"); школа верхової їзди; музей "Криївка"; ресторан "Родинний дім"; дві агрооселі)
с. Смерічка (Старо-самбірський район)	2008	Екотуризм, сільський, зелений, агротуризм	Приватні садиби мешканців поселення (котедж на 9 місць; сільський будинок на 4 місця);
с. Ясениця-Замкова (Турківський район)	2005	Рекреаційно-оздоровчий	Туристична база "Бойківський двір" (5 дерев'яних котеджів на 70 місць; ресторан "Бойківський двір")

МАТЕРІАЛИ КОНФЕРЕНЦІЇ

Закінчення табл. 5

1	2	3	4
с. Розлуч (Турківський район)	2000	Рекреаційно-оздоровчий, зелений	Готель “Собінь” (22 місця; ресторан); Туристична база “Бойківчанка” (котедж на 8 осіб; окремих дерев’яний будинок); Ресторан “Альтана”; Агрооселя Хмелинської Ганни Петрівни
с. Довгомостиська (Мостиський район)	2006	Рекреаційно-оздоровчий	Готельно-відпочинковий комплекс “Шервуд” (готель (24 номери); ресторан “Колиба”; ресторан “Зимовий сад”)

Укладено на основі: [22].

Висновки. Впровадження новітніх форм поєднання підприємств на території Львівської області пов’язано з перспективами і загрозами регіонального розвитку. До перспектив розвитку можна віднести: впровадження у господарський комплекс області засад гнучкої спеціалізації та гнучкої зайнятості; формування конкурентного бізнес-середовища; започаткування діяльності малих підприємств орієнтованих на обслуговування потреб великих ринкових структур; покращення інноваційної привабливості регіону; впровадження засад соціальної відповідальності бізнесу у господарський комплекс області. Загрози розвитку пов’язані з відсутністю на території області центрів бізнес-структур; вичерпністю та виснаженням сировинного, працересурсного, наукового потенціалів області; відсутністю реіндустріалізаційних напрямів у діяльності новітніх форм поєднання підприємств. Вирішення даних проблем потребує подальших наукових розвідок у сфері створення та функціонування новітніх форм поєднання підприємств на регіональному рівні.

Список використаних джерел

1. Гладкий О. В. Менеджмент регіонального розвитку / О. В. Гладкий — К. : Академвидав, 2013. — 248 с.
2. Головне управління статистики у Львівській області України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://lv.ukrstat.gov.ua>.
3. Гуменюк А. М. Безпека структурно-інституціональної трансформації економіки регіону : теоретичні основи та прикладні аспекти : монографія / А. М. Гуменюк. — К. : НІСД, 2014. — 468 с.
4. Державне агентство з інвестицій та управління національними проектами України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.ukrproject.gov.ua>.
5. Діяльність суб’єктів господарювання Львівської області, 2014 : статистичний збірник [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://lv.ukrstat.gov.ua/ukr/publ/2014/ZB2620140101.pdf>.
6. Єрохін С. А. Структурна трансформація національної економіки (теоретико-методологічний аспект) : наук. монографія / С. А. Єрохін. — К. : Світ Знань, 2002.
7. Захарченко В. І. Трансформаційні процеси у промислових територіальних системах України / В. І. Захарченко. — Вінниця : Гіпаніс, 2004. Каталог підприємств України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://yellow.com.ua>.
8. Каталог підприємств України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://yellow.com.ua>.
9. Котик Л. І. Новітні форми поєднання підприємств у господарському комплексі Львівської області / Л. І. Котик // Географічна наука і практика: виклики епохи [міжн. наук. конф. присвячена 130-річчю географії у Львівському університеті (Львів, 16—18 травня 2013 р.)]. — Т. 1. — Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2013. — С. 295—299.
10. Котик Л. І. Підходи до типізації трансформації господарського комплексу регіону / Л. І. Котик // Регіон-2011: стратегія оптимального розвитку : [матер. наук-практ. конф. з міжн. участю (м. Харків, 10—11 листопада 2011 р.) / Гол. ред. кол. В. С. Бакіров]. — Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2011. — С. 146—148.
11. Котик Л. І. Суспільно-географічні аспекти функціонування новітніх форм поєднання підприємств на території Львівської області / Л. І. Котик // Науковий вісник Чернівецького ун-ту : зб. наук. праць. — Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2014. — Вип. 724—725 : Географія. — С. 157—162.

12. Лукашенко Т. Проблеми проектування індустріальних парків на Львівщині / Т. Лукашенко // Молодь і ринок. — 2014. — №9 (116). — 100—104.
13. Львівська торгово-промислова палата [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://lcci.com.ua>.
14. Львівський ІТ кластер [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://itcluster.lviv.ua>.
15. Мезенцев К. Регіональний розвиток в Україні : суспільно-просторова нерівність і поляризація : монографія / К. Мезенцев, Г. Підгрушний, Н. Мезенцева. — К. : Прінт Сервіс, 2014. — 132 с.
16. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка : підручник / [за ред. проф. С. І. Дорогунцова]. — К. : КНЕУ, 2008.
17. Садова У. Я. Соціальна політика в Україні: регіональні дослідження і перспективи розвитку : монографія / У. Я. Садова. — Львів : ІРД НАН України, 2005.
18. Статистичний щорічник Львівської області за 2014 р. — У 2 т. — Львів : Гол. упр. статист. у Львів. обл., 2015.
19. Стеченко Д. М. Інноваційні форми регіонального розвитку : навч. посібник / Д. М. Стеченко. — К. : Вища шк., 2002.
20. Трансформаційна структура господарства України : регіональний аспект / [за ред. Г. В. Балаба нова, В. П. Нагірної, О. М. Нижник]. — К. : Міленіум, 2003.
21. Трансформаційні процеси економіки України в регіональному вимірі : монографія / [за ред. І. М. Школи]. — Чернівці : Книги-XX, 2004.
22. Центр туристичної інформації [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://touristinfo.lviv.ua/uk/lviv/region>.
23. Шаблій О. І. Суспільна географія: теорія, історія, українознавчі студії / О. І. Шаблій. — Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2001.
24. Шевчук А. Т. Розміщення продуктивних сил : навч. посібник / А. Т. Шевчук. — Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2001.
25. Щеглюк С. Д. Формування нових видів економічної діяльності в умовах трансформації економіки : монографія / С. Д. Щеглюк. — Львів : ІРД НАНУ, 2008. — 195 с.
26. Fik J. Timothy The Geography of Economic Development. Regional Changes, Global Challenges / J. Timothy Fik ; [2th ed.]. — Boston, 2000. — 294 p.
27. Harvey D. Spaces of neoliberalization: towards a theory of uneven geographical development / D. Harvey. Hettner-Lectures 2004. — Vol. 8. — Wiesbaden : Franz Steiner Verlag, 2005. — 132 p.
28. Kotyk L. I. Human-geographical problems of structural transformation of the economic complex in Lviv region / L. I. Kotyk // Austrian Journal of Humanities and Social Sciences. — 2015. — №5—6. — P. 101—104.

УДК 911.3:332.1 (477.83)

Ірина Ванда

КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ: РЕГІОНАЛЬНИЙ І ГАЛУЗЕВИЙ АСПЕКТИ

Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів
iryna.vanda@yahoo.com

Competitiveness at sub-national level is rather new and vital direction of researches. Each of the major schools of economic theory – classical, neoclassical, keynesian, new economic growth – endogenous growth, new trade theory, and development economics – carries implications for the notion of “competitiveness”. Geografisation of the concept of competitiveness, due the applied methodology of EU’s experts, is consist of typisation of the regions by gross regional product dynamics and population density. Lviv oblast is the representative of theoretical type “region as production sites” (also types “regions as source of increasing returns” and “regionas hubs of knowledge” are distinguished). Regional competitiveness of Lviv oblast is growing, and in 2013 reached the Ukrainian level. The investigated region has comparative advantages in all pillars of competitiveness: basic requirements (health and primary education of population), efficiency enhancers

МАТЕРІАЛИ КОНФЕРЕНЦІЇ

<i>Іван Рудакевич</i> Сучасні геопросторові тенденції розвитку транспортної інфраструктури великих міст Західного регіону України	285
<i>Ігор Мельник</i> В пошуках центру Галичини	289

IV. Нові галузі суспільної географії на перетині наук

<i>Петро Масляк</i> Перманентна революція в Україні: геополітика та геостратегія	293
<i>Олег Шаблій</i> Геополітичні виклики України	303
<i>Маркіян Мальський, Юрій Занько, Ігор Зінько</i> Політична географія у системі підготовки фахівців з міжнародних відносин у Львівському національному університеті імені Івана Франка.....	317
<i>Василь Джаман</i> Активізація міжнародних функцій обласних центрів в умовах децентралізації (на прикладі Чернівців)	321
<i>Роман Сливка</i> Структурна вразливість регіону як передумова виникнення територіально-політичних конфліктів	326
<i>Марія Мирош</i> Географія професійної політичної активності населення в Західному регіоні України.....	331
<i>Орислава Тимчук</i> Релігійність населення України: соціально-географічні аспекти дослідження.....	337
<i>Мирослава Книш, Любов Котик</i> Становлення глобалістики як науки.....	343
<i>Степан Кузик</i> Інфраструктура та її вплив на географічну структуру світового господарства.....	356
<i>Микола Барановський</i> Географія злочинності: засадничі основи становлення, особливості сучасного розвитку в Україні	363
<i>Микола Мироненко</i> Аналіз впливу соціально-економічних факторів на злочинність в Україні	368
<i>Ярослав Івах</i> Основні напрямки сталого розвитку Західного регіону України в умовах міжнародних викликів	371
<i>Андрій Кузишин</i> Характеристика соціальної сфери Західноукраїнських областей в світлі зайнятості населення	378
<i>Мар'яна Сеньків</i> Митно-геологістична характеристика Західного регіону України	385
<i>Мар'ян Заблоцький</i> Регулятивні пріоритети стабілізації регіональної економіки в умовах децентралізації (на прикладі Львівської області)	391
<i>Любов Котик</i> Новітні форми поєднання підприємств на території Львівської області: суспільно-географічні аспекти функціонування в умовах трансформації господарського комплексу регіону	395
<i>Ірина Ванда</i> Конкурентоспроможність Львівської області: регіональний і галузевий аспекти	405
<i>Олег Горовий</i> Суспільно-географічні особливості інвестиційної привабливості території Львівської області ..	410
<i>Михайло Чорний</i> Перспективи розвитку світогосподарських зв'язків Львівської області.....	415
<i>Йосип Гілецький, Надія Тимофійчук</i> Господарська освоєність природно-географічних областей у межах гірської частини басейну Черемошу.....	419
<i>Володимир Поручинський, Ірина Поручинська, Андрій Слащук, Ярослава Сосницька</i> Історія становлення і розвитку демографічних знань в Україні.....	427

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**ЛЬВІВСЬКА СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНА ШКОЛА:
ІСТОРІЯ, ТЕОРІЯ, УКРАЇНОЗНАВЧІ СТУДІЇ**

МАТЕРІАЛИ

всеукраїнської наукової конференції з участю закордонних учених,
присвяченої 70-річчю кафедри
економічної і соціальної географії
Львівського національного університету імені Івана Франка
(м. Львів, 19–20 листопада 2015 р.)

Технічний редактор *Світлана Сенік*
Комп'ютерний набір *Олега Горового, Любові Котик, Орислави Тимчук*
Комп'ютерне верстання *Любові Семенович*
Художнє оформлення *Людмили Войтович, Мар'яни Сеньків*

Формат 60×84¹/₈. Умовн. друк. арк. 28,13.
Тираж 100 прим. Зам.

Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, м. Львів, 79000.

Свідоцтво
про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції.
Серія ДК №3059 від 13.12.2007 р.

Друк ТзОВ «Простір-М»
вул. Чайковського, 8, м. Львів, 79000.
Тел.: (032) 261-09-05, e-mail: prostir@litech.net

Свідоцтво
про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції.
Серія ДК № 2167 від 21.04.2005 р.